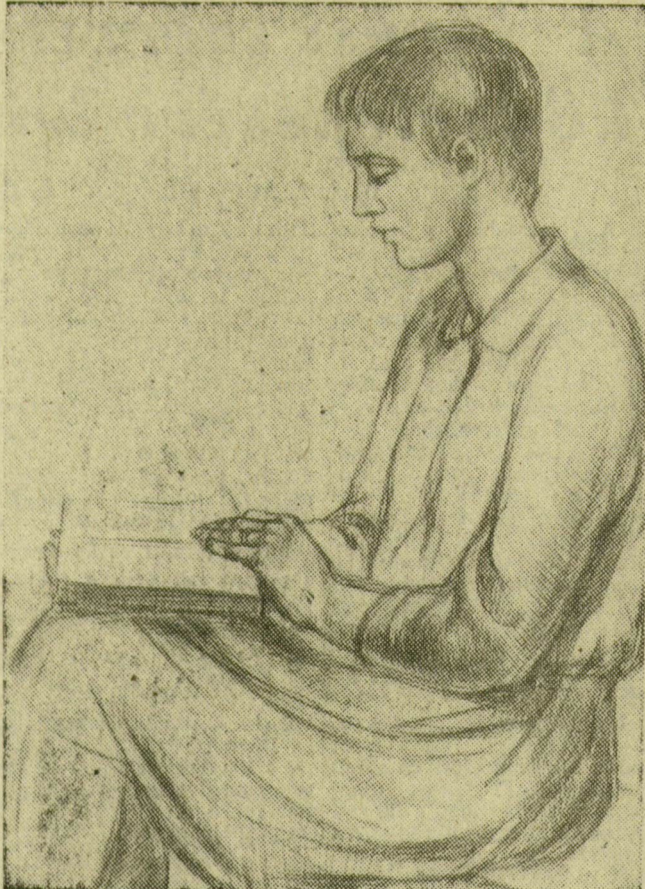

A századik Kincses Könyv

Van valami, amit a jég el nem ver, az aszály tönkre nem tesz, a téli fagy szét nem porlaszt — falun sem. Ez a valami a kultúra, amelynek szebbnél-szebb hajtásai szolgálnak immár a falvak népét országunk legkisebb zugában is. Kulturális fejlődésünk egyik nevezetes stációja a századik Kincses Könyv, amely most jelent meg e remek sorozatban.

Tíz éve jelennek meg az Olcsó Könyvtár hallatlanul olcsó és hallatlanul értékes kötetei. Ezekből igen sok egyszerű falusi házban már valóságos kis házi-könyvtár gyűlt egybe. Ehhez a sorozathoz csatlakozott teljes vértetében a Kincses Könyv sorozat. E sorozatban nemcsak szépirodalmi művek jelennek meg, hanem mezőgazdasági szakirodalmak is. Azt jelenti ez, hogy a szórakozás és a művelődés nemes eszközei szinte-szinte egy-egy mozijegy árán, guszpusos, modern „öltözékben” kerülnek a falu fiataljainak, öregjeinek, nőknek és férfiaknak a kezébe. E sorozat megjelenése és térhódítása — nemzeti érdeket szolgáló tett.

A Kincses Könyv a legkitűnőbb magyar és külföldi írókat vezeti be a kultúrált falusi otthonokba. Jókai, Mikszáth, Móricz, Kosztolányi, Solohov, Seghers — hatalmas a választék, sokszínű az irodalmi élményanyag és ebben jelen vannak az újak és a legújabbak is: Fekete István, Takács Imre és mások. A sorozat tartalma, ami a válogatást illeti, kitűnő. A kulturális forradalom zászlóvivőire hárul az a feladat, hogy a szó erejével segítsék a Kincses Könyvet — a második száz kötet, az új jubileum felé.

TÓTH SÁNDOR RAJZA

Fiatalok ünnepi könyvespolca

Nem pontos a cím. Miért ne lenne ott a fiatalok ünnepi könyvespolcán — mondjuk — a fiatal írók antológiája, Péchy Blanka Regénye, Jókai Mór Aranyembere, Mikszáth, Móricz, a Muzsikáló zenetörténet, Ráth-Végh, vagy A repülés története? De most beszéljünk arról az öt könyvről, amelyek csak a fiataloknak jelennek meg a könyvhétre.

Csak nekik? Megint nem vagyunk pontosak. Fekete Gyula remek fantasztikus szatírája, A szerelmesek bolygója például élvezetes olvasmány lenne felnőtteknek is, bár a Móra Ferenc Kiadó „csíkos könyvek” sorozatában lát napvilágot. Fekete Gyula ebben a könyvében a „jó élet” megszállottjait, a szórakozni, „élni” vágyókat állítja szellemesen pellengérré egy érdekes, a XXX. században lejátszódtó történetben.

S vajon hány felnőtt forgatta eddig is élvezettel Fe-

kete István „golya-meséjét”, a Kelét, amelyet a Magvető most sokadik kiadásban bocsát közre, oly nagy és széleskörű az érdeklődés iránta? Vagy talán az idősebb generáció nem okulhat Csillik Gábor érdekes-izgalmas könyvéből, amelynek címe: *Budapest harcoltunk* (Magvető kiadása). Csillik a Budapest felszabadításáért harcoló partizáncsoport, a legendás Szir csoport egyetlen életben maradt tagja, élménybeszámolójában hős társainak állítményeket.

„Nyolc éven felülieknek” — ez a jelzés olvasható a Móra további két könyvheti kiadványán, mindkettő az ismeretterjesztő Bölcs Bagoly sorozatban jelenik meg. Lukács Ernőné Szűcs Pál ízlésű rajzokkal a mértékek világában igazít el *Mekkora?* címmel, Nóber Imre pedig *Lukács Kató* rajzaival virágokkal, fákkal ismert meg. Tetszetős, szép könyvnek címe: *Kirándulás növényországba*. Mindkét könyv hasznos és szép is, könnyű olvasmány, kitűnő nyomdai előállításban.

Ü N N E P I

A könyvhét hagyományos ünnepe kulturális életünknek. Evről évre megjelennek ilyenkor, május végén, a könyvsátrak az utcákon, s az üzemek munkásai, a termelőszövetkezetek parasztjai és az értelmiségiek író-olvasó találkozókra ismerkednek, beszélgetnek az íróinkkal, költőinkkel. A könyvkiadók ünnepi kiadványokkal, a régi és a mai irodalom reprezentatív alkotásainak megjelentetésével szolgálják ennek a koranyári kulturális ünnepsorozatnak a céljait, a könyv, a kultúra terjesztésének ügyét, új és új olvasók ezreinek a nevelését.

Evről évre megrendezzük ezt a hagyományos ünnepet. De azért a könyvhét, bármennyire is állandóan látványos a formái, nem vált és sohasem válik megszokottá, unalmassá. Mert ha formák a régié is, ha az író-olvasó találkozók, külső képüket tekintve, nem is sokban különböznek egymástól, tartalmuk mindig változik. Az az anyag, amelyet az egyes könyvhetek esztendőnként az olvasók, a könyvbarátok, a kultúraszervező emberek százazresz táboraik eljuttatnak, mindig más, mindig az újszerűség eleven izalmát hordozza magában. A könyveket nem lehet megenni, aki szereti a könyveket mindig tanulhat az író-olvasó találkozók beszélgetéseiből, vitáiból.

Az idei ünnepi könyvhét azonban ezen kívül is sok tekintetben különbözik az eddigiektől. Az új könyvek és a találkozók természetesen az idén is magukban

A mai magyar irodalom a könyvhéten

Az idei ünnepi könyvhét regényei, elbeszélés- és verskötetei hű keresztmetszetet adják az elmúlt évek magyar irodalmának, a könyvhét magyar klasszikus művei pedig legnemesebb irodalmi hagyományainkat képviselik.

Hét verses könyv

Hét verseskötet reprezentálja a mai magyar költészetet. A fiatal *Baranyi Ferenc* új kötetével jelentkezik: a *Hazatérés*-sel, amelyben legújabb költeményeit gyűjtötte össze, költői világának fejlődéséről, gazdagodásáról ad számot. *A Világ füstje* a címe *Benjámin László* új verseskötetének. Válogatás a harminc éves költői pályája terméséből. *Garai Gábor* kötetét, az *Artisták. Megtalálnak* címmel adja közre verseinek válogatását *Hidas Antal*. A kötet a hosszú s harcos költői-közéleti pályája legjava termését tartalmazza.

A *Gyümölcsöltő Simon István* új kötetét. A verseskönyv anyagát az elmúlt évek legszebb költeményeiből válogatta a költő. *Váci Mihály* új kötetét *Szegények hatalma* címmel jelenik meg. (A kötet anyagából hangplemez kiadványt is készítenek.) A Szegények hatalma *Váci Mihály* közéleti ihletű verseinek gyűjteménye, a közélet gondjaitól birkózó, vívódó költő vallomása. Az ünnepi könyvhétre valóban ünnepi kiadványa lesz a *Tiszta szigorúság*, a fiatal költők antológiája, amely mintegy harminc ifjú lírikust szólaltat meg: különböző világnézeti, költői alkatú művészeket.

Egy kiemelkedő regény

Az ünnepi könyvhétre kiemelkedő élménye lesz a *Részeg eső, Darvas József* új regényének első része. Az olvasóközönség — s a színházlátogatók egy része is — ismeri már Darvas regényének témáját. Ez a könyv hatalmas írói vállalkozás egy felszabadulás után kiterelődő művészi pályára mélyen átgondolt, olykor zaklatott hangú összegezés. *Gala-bárdi Zoltán*, a tehetséges fi-

atal író *Átkozottak* című regényében egy népi tehetség tragédiáját ábrázolja, egy szobrász tehetséggel megáldott nyomorék gyermek életét írja le, bemutatva a harmincas évek magyar falujának erkölcsi-politikai atmoszféráját. *Goda Gábor* kötetét, az *Ördögűzés. György Dezső* regénye, a *Viharvirág* az ünnepi könyvhéten ötödik kiadásban lát napvilágot.

Lengyel József novellái

Kolozsvári Grandpierre Emil *Párbeszéd a sorssal* című új regénye a közelmúltban aratott emlékezetes sikert. *Kolozsvári Grandpierre Emil* társadalmi életünk alapvető morális problémáit feszegeti ebben a regényben, igen nagy írói felelősségtudattal. *Komlós János* könyve: *Az érem harmadik oldala. Lengyel József Elévült tartozás* című elbeszélésgyűjteményében régi élményeit, harcait és a személyi kultusz idején átélt fájdalmas emlékeit írja le, de sokat foglalkozik napjaink morális és közéleti kérdéseivel is. *Péchy Blanka* tavaly megjelent *Regény* című könyve érdekes színtöltés lesz az idei könyvhétre is. Először jelenik meg könyv alakban a Kortárs hasábjairól ismert *Hűz óra, Sánta Ferenc* riportkötetét. A mai falu társadalmi problémáit elemzi e könyvben Sán-

ta, a mai paraszt-ság útját, összes dilemmájával és sorskérdéseivel. Megjelenik *Szabó István* elbeszéléseinek gyűjteménye a *Varázslat kertje*. A kötet legjobb elbeszélései a régi és az új bonyolult küzdelmet ábrázolják, a család szűkebb keretei között. *Szabó Magda* regénye, a *Danaidák*. Színes, egzotikus világba vezet el olvasóit *Széchenyi Zsigmond* vadásznaplója, a *Nahar*, amely India földjén lezajlott izgalmas vadászalandokat elevenít meg.

Tersánszky új könyve

Öröm lesz forgatni az új *Tersánszky*-kötetet is, amely *A céda és a szűz* címmel jelenik meg. Az író legszebb kisregényei találhatók benne, köztük a *Viszontlátásra drága*, *A vén kandúr*, az *Il-latos levélkék* és a *Kakuk Marci-változatok*. Még egy elbeszéléskötetről kell szólni, a *Kilátóról*, amely a fiatal novellisták legjobb munkáit tartalmazza.

Egy színművet tartalmazó kötet is található az ünnepi könyvhét könyvei között: *Németh László társadalmi drámáinak két kötetét*, amely a *Bodnárné*, a *Villámfény*, a *Papucshős*, a *Cseresznye*, az *Erzsébet-nap*, a *Győzelem*, a *Mathiász-penzió*, a *Szörnyeteg*, a *Pusztuló magyarok* és a *Sámszon* című drámákat foglalja magában.

Tudományos és ismeretterjesztő művek

A szépirodalmi művek mellett számos érdekes, színvonalas tudományos és ismeretterjesztő munka jelenik meg az idei ünnepi könyvhéten. Korunk világnézeti kérdései című sorozatban jelent meg *Aradi Nóra* *Az absztrakttól a képzőművészetig* című munkája. *Valóság és irodalom* címmel adták ki *Maxim Gorkij* irodalompolitikai írásait. A kötet anyaga segítséget ad a mai magyar irodalmi vitákhoz. *Nagy Péter* az ismert irodalomtörténész *Szabó Dezső* című tanulmánya is a könyvhétre jelent meg. Az ellentmondásokkal

teli író életútját kíséri végig mellett számos érdekes, színvonalas tudományos és ismeretterjesztő monográfia. *A Hatalom, pénz* című kötet szerzőjének, *Ráth-Végh István*nak eddigi műveihez méltó munka. Általános érdeklődésre tarthat számot Gerhard *Wissmann* német író *A repülés története* című könyve is. A kalandregények izgalmasával vetélkedő olvasmány a repülés első kísérleteiről, megvalósításáról és fejlődéséről beszél. Újdonmág *Kroó György* *Muzsikáló zenetörténete*. A könyvhöz a zenei példákat hanglemmez-illusztrációk kíséretében kapja meg az olvasó.

Garai Gábor:

Veled vagyok

Erzed, ha gondod, bánatod van,
szólok hozzád, veled vagyok;
mint én is meghallom bajomban
hozzám szivárgó sóhajod?

Nélküled élni nem tudok már;
lásd, ha távol vagy, ha közel
— édes dajád körül-lobog bár —
keserű mámorod ölel.

Kik összeforrottunk a bajban,
tilosban (s bűnben — mondaná!)
a szentek! megjeljük-e majdan
a közös kegyelem szavát?

Megjeljük-e? Veled keresném
étlen is itéletnapig!
Míg ránkgyújtja e képtelen fény
hűségünk gyémánt holdjait.

TISZTA, SZIGORÚSÁG*

Váci Mihály:

Százhuszat verő szív

Szolgált a szerelem — szolgáltam én
alázattal a szerelmet,
s voltam olyan fagyokba vetett,
mint a küszöbre rakott zabi gyerek.
Öleltem, mint az utolsó görcs a szívet,
szinte már könyörögve,
és ugatott a szívem a magány ólja előtt
kúszva hiába-kapart küszöbökre.

Jónást a cet: — magabazárt a test,
ez az esetlen állat,
átúsztá velem a tiszta óceánokat,
itatott velem pocsolókat;
éhei jászalához négylábra elázott — de a sors
meredekjén ő emelt szakadásig,
kinjaitól üvöltve a földbe haraptam,
s önkívületemben ittam gyönyöre muzsikáit.

Dolgoztam — mint az akác-törzs a homokon —
égre emelve a munka termő ágát,
s fejem alá vetettem a lustaság
felhőkön úszó szénágyát.

* A könyvnapra megjelent hasonló című kötetből.

Mások bajainak gerendáiból ácsolt
tutajon örvénybe eveztem,
s az én nyomorúságaim kis gyufaszálaival
tűzet adni siettem.

Meneteltem hűen a sorban, hadakoztam az élen,
soha nem menekültem,
de a pázsitokon fegyvereim ledobáltam,
s meztelenül heverésztem a fűben.
Csillagokért magasodtam — s a földre hajoltam
madaruk lábnyomát imádni,
fölöttem rakéták szálltak — kezem fejről meg
verseim piros katicabogárkái.

O, minden voltam én, amire
a lélek fényes,
és engedelmesen letérdeltem a test
minden itéletéhez.
Mindenre felragyogtam, ami fókuszaimat
pásztázva kereste,
a sejtések szétszört sugarait tűzzé
lobbantottam, én — a tiszta lencse.

Úgy éltem, mint a százhuszat verő szív,
úgy gyűlöltem és szerettem,
mindenhez úgy fogtam, kívánva
hogy az legyen a vesztem!
Úgy éltem én, ahogy itt élni kell,
ahogy érdemes élni!

Egy emberöltőt éltem — de a sorson
történelem és ezerévnny!